

GORISKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsako sredo opoldne do preklica, Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 Lir. Na naročila brez doposlane naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak
Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

NAŠ POLOŽAJ.

Naša polja so opustošena, razbite so naše hiše, beda vlada v mnogih naših domovih.

Italija je sklenila z Jugoslavijo rapalsko pogodbo in kakor se zdi, samo za to, da nas tem lažje bije, tepe, da nam svobodnejše požiga v Istri naše vasi, da prežanja Istrane, jih strelja, goni kot divjo zverino v gozdove... Istru gori, ona trpi. Mi vsi smo postavljeni izven zakona, za nas ni zakona, ne pravice.

Pri vsem tem groznem, zločinskem postopanju, se ponašajo Italijani pred našim ljudstvom in pred svetom, kot nositelji kulture in civilizacije, kot odrešitelji, osvoboditelji, oznanjevalci svobode, 2000-letne kulture!

Ali je mogoča večja hinavščina?

Jugoslovenci smo v dveh letih spoznali, da imamo opravka z državo, ki ni nič drugača: V Angliji pomeni da — da! in ne — ne! Ravno tako v Ameriki in Nemčiji. V Italiji pa ravno nasprotno. Stokrat da — da — pomeni končno — velik ne! Če reče komisar, da je za varnost preskrbljeno — bojo prav gotovo imeli fašisti svobodno roko. Če pridejo deputacije k generalnemu komisarju Mosconiju v Trstu radi zločinov, ki se vsak dan vrše v Istri, jim odgovori: »Mi smo vse uredili, ali kaj hočete — tako je!« Ta perfidnost, zvitost, hinavščina, nam je že dovolj poznana! Izredni komisar v Tolminu povabi fašiste na dan vovarstva v Tolmin, jim plačuje po gostilnah — pošilja pa potem v »Era Nuova« porave, da je tolminsko ljudstvo dobro, mirno itd.

Ali nimamo prav, če trdimo, da je italijanska kultura na papirju, v muzejih, v arhivih? Če bi Italijani bili res kulturni in civilizirani, ali bi bili v tej državi mogoči takšni zločini, ki so se dogajali v Istri in v Trstu?

Ni mogoče, da bi takšna masa ljudi sodelovala pri zločinih v Istri in v Trstu, od ministrskega predsednika, generalnega civilnega komisarja, množice civilnih komisarjev, do zadnjega orožnika, če bi bili v kulturni, civilizirani državi.

Civilne in vojaške oblasti bi prav lahko preprečile zločin, a tega niso napravile! Zakaj niso ohranili državne avtoritete?

To je znamenje, da je Italija gnala, korumpirana. Korumpirane so oblasti višje in nižje.

Če so se rodili v tej zemlji tudi veliki možje, kakor Dante, Michelangelo, Rafael in drugi, se Italijani ne smejo ponašati z njimi, ker je njihovo delovanje v nasprotju z delovanjem teh velikanov.

FR. LOČNIŠKAR:

Naši grehi.

Igrokaz v enem dejanju.

Osebe:

Štefan Orehek, sodar, Amerikanec.
Urša, njegova žena.
Pavla,
Marjetka, hčeri.
Anton Jereb, Orehkov prijatelj.
Avgust Sturm, trgovski pomočnik.
Šivilja.
Čevljar.
Pismošča.

Polgospodsko opravljena kmetijska soba. Na desni in levi vrata. Sredi sobe miza, na njej vaza z rožami. Po stenah ogledala, lepoticje itd.

Godi se v večji vasi na Slovenskem, do končani svetovni vojni.

PRVI PRIZOR.

Urša. (Sama, z ogledalom v roki.) No, saj nismo še tako stari! Štirideset let — najboljša leta so to! In zrcalo menda tudi ne laže (se ogleduje) kakole 35 jih kaže. Presneto, še postavili se bomo! Mož prinese iz Amerike cel nahrbtnik dolarjev — ti edini imajo danes še nekaj veljave — in živeli bomo kot grofje! Kaj ta naša vaška beračija! Le naj se potem druge bahajo in postavljajo z novimi oblekami! Orehkovih pa le ne bo nihče prekosil! —

Zares kulturni narod, zares kulturna država in civilizirana, bi ne smela dopustiti v Istri in v Trstu takih zločinov proti Jugoslovenom, ki se ne morejo primerjati z zločini, ki se dogajajo drugod.

In to je naše najhujše trpljenje, da nas država, ki je nasilno zavlada nad nami, ki ni hotela priznati tudi nam pravice samoodločbe, na nas ta država stavi izven zakona, da dovoli, da se nekaznovano nanada naša osebna sigurnost in naše imetje?

Zakaj ste hoteli imeti Istro, Trst, Goriško, Notranjsko, zakaj ste sklenili rapalsko pogodbo, če niste zmogli, ali počete imeti urejene države, v kateri je varno živeti in posedovati svoje imetje. Zakaj, zakaj? Ali mislite, da bomo mi Italijo spoštovali, da bomo spoštovali njene oblasti, njeno upravo, njeno gospodarstvo, če je vse skupaj gnjilo in nezdravo?

Vi ste kulturni in civilizirani??? Vi postavljate po naši razbiti deželi velike monumente svojim padlim junakom — »čast in slava zmagi in smrti«. — Ne! Kulturni in civilizirani narodi postavljajo monumente živim, to je — oni dajejo kmetu in delavcu beli kruh, udobno stanovanje, dovolj svetlobe in ne dopuste, da bi boš, nag, umazani in lačni, bili sinovi naroda in države.

Kje na svetu, v kakšni moderni, kulturni, civilizirani državi, so delavci in kmetje v tako slabem položaju, kulturnem in gospodarskem, kakor ravno v Italiji, ki se pa vseeno ponaša pred svetom s svojo 2000-letno kulturo? Kaj, ali v resnici mislite, da že samo Dante, Michelangelo, Rafael in drugi vaši velikani, da so vaši monumenti, muzeji, dokumenti slikarstva, stavbarstva, muzike, že samo na sebi »kultura in civilizacija«? Kultura — to je notranjost človeka, naroda in ljudstva — to je značaj — toda kaj je plod vaše notranjosti in vašega značaja, se vprašujemo, ko gledamo na barbarske zločine v Trstu in v Istri? Ali se boste z njimi ponašali pred svetom?

Kultura in civilizacija se zrcali v socialno urejeni državi, kjer se človek ne začneja šele pri baronu in pri grofu, kakor je to dejstvo pri vas?

Vse vaše zločinsko počenjanje proti nam Jugoslovenom je samo dokaz, da pri vas ni kulture, ni civilizacije, ni urejene uprave, ni prejenega prometa, da niste zmogli ali pa počete voditi prave socialne gospodarske politike. — Dokaz, da ne čutite v sebi dovolj kulturnih sil, da bi nas raznarodili. — Zato se morate poslužiti zločinov, nasilja, nezakonitosti vsake vrste, da bi nas uničili, ponižali. Mi smo v

tista trgovka, ki ne zna pisati in ki ga pred vojsko tudi ni nosila. Sploh postane potem — soproga in Štefana bom klicala le soprog — to je veliko lepše in bolj moderno, ali kako že pravijo.

DRUGI PRIZOR.

Prejšnja, Pavla.

Pavla. (Vstopi razburjena, zaloputne vrata.) To ni nič, to ni nič! Te kmečke bunke, pa hočejo biti šivilje! Grablje pa vile, to naj bi vzele v roke namesto švanke! Ali vidite, mama, da ml je ta nemna Reza popolnoma spridila vso obleko? (Obe ogledujeta obleko, ki jo ima Pavla na sebi.) Ali je to bluzo? Poglejte, za vratom je tako tesna kot rabljeva vrv in vendar sem ji vedno naročala: najmodernejše! Rokavi so brez forme — prav kakor hlačnice rajnega Petra. In krilo — kakor meh! Še novi črevlji se ne bodo videli! Pa celih 200 kron sem dala zanje — čisto zavržen denar. (Se vrže na stol in joka.)

Urša. Kar nazaj ji nesi! Nalašč je tako naredila, iz same nevoščljivosti, le da bi ni ne bili preveč nobel. Reci ji, da nismo več stari Orehi in da v par dneh ljudje izvedo koliko Orehkovih tehtajo. Pa takoj naj prenapredi, ker oče pride vsak čas, morda že jutri.

TRETI PRIZOR.

Prejšnji, Pismošča.

Pismošča. Dober dan, Bog daj! Tukajle, prosim imate brzojavko. Gotovo je

državi ponižani, razžaljeni, zasmehovani, preganjani, tepeni, pljuvani — ali prepričani smo, da ne boste tudi svoji zločinski nalogi kos, da ne boste imeli dovolj sile in časa, da bi nas nasilno izstrebili.

Naše ljudstvo je pripravljeno, da doživi od vas še hujše zločine, še hujše na-

pađe, ali vedno in vedno bo naše ljudstvo združilo svoje sile proti vašemu zločinskemu počenjanju. Vedno bo med našim ljudstvom mož in žen, ki bodo vam v zasmehovanje, ker jih boste morali spoštovati, uvaževati edino zato, ker bodo kulturno višji od vas.

Proti surovosti.

(Iz Solkana.)

Nedelja, 7. junija 1921, je za lokalno zgodovino Solkana prav gotovo, veličaven, zgodovinski dan. Ta dan se je na rednem, občnem zboru, obnovila starodavna »Slovenska Čitalnica«. Ustanovljena je bila v dobi vstajenja, preporeka našega naroda, leta 1867. V tej dobi se je naš narod zavedel enotnosti krvi, jezika, zgodovine, kulture, kakor tudi politične enotnosti. Za predsednika je bil izvoljen Gerbic Josip, živnozdravnik.

»Slovenska čitalnica« je bila poleg »Kat. izobraževalnega društva« in tudi socialno-demokratskega izobraževalnega društva, važen činitelj v kulturni in politični zgodovini našega ljudstva. Da je izginila surovost, da so izginili pretepi in drugi nekulturni izrastki med našim ljudstvom, je prav gotovo tudi velika zasluga »Slovenske čitalnice«. Da se je proširilo zanimanje za društveno življenje, za organizacijo, za literaturo in časopisje, za omiko in kulturo, je izven vsakega dvoma mnogo doprinesla »Slovenska čitalnica«. Da je solkanski delavec zmožen biti kritičen in da moremo samostojno presojati politične, gospodarske, kulturne, društvene pojave, je zasluga »Slovenske čitalnice« in njenih kulturnih delavcev, ki je nudila solkanskemu delavstvu revije, časopisje, knjige, predavanja, ki ga je vzgojila.

»Slovenska čitalnica« se je obnovila v dobi, ko je naš narod politično razsekan in po nasilstvu velikih zapadnih držav Anglije, Francije in Italije, podvržen štirim državam.

Obnovila se je v dobi nasilstva. Na tem mestu omenimo samo nasilstvo, ki ga delajo »Čitalnici« in njenim članom, pristajajo komunistične organizacije. Ali res mislijo nekateri prizadeti komunisti, da koristijo z nasiljem, zmerjanjem, obrekovanjem svoji organizaciji in škodujejo »Čitalnici«, odnosno narodnemu gibanju! S tem, da napadate z »lepimi, kulturnimi« pridevki, kakor »svinja, mevža, šema, lump, izdajica proletarijata, hinavec, trebušnik, požeruh itd.« škodujete samo sebi in svoji organizaciji. S tem da napadate »delavce«, ki niso z vami istega prepričanja, kakor Č. A., B. Št., da pretepete in grabite za grlo delavce, kakor B. L. in

druge, dokažete samo, da ne spadate v omikano društvo in da niste vredni biti člani solkanskega delavstva. Solkansko delavstvo je bilo vedno na to ponosno, da se je samo in da ga je tudi cela dežela prištevala med omikane. Da vi sami gojite sovražstvo do Gerbica in Bitežnika, ter ščuvate tudi druge rojake proti njimi, ker so takozvani inteligenti, bodite uverjeni, da njim ne škodujete. Ne posreči se vam, da bi zanesli sovražstvo med veliko večino kmečke-delavske mase in med takozvano inteligenco v Solkanu in tudi drugod. V tem ste solidarni, enaki z Italijani, italijanskimi šovinisti, z italijanskim meščanskim in tudi socialističnim časopisjem in fašisti. Tudi oni ščuvajo naše ljudstvo proti »inteligenci«, duhovnikom, učiteljem in drugim, ter jo smatrajo za glavno oviro, da ne premaga velika »italijanska kultura in civilizacija, našega zabitega, zaostalega, nekulturnega ljudstva«. Metode nekaterih solkanskih komunistov (imena priobčimo, če ne postanejo prizadeti omikani delavci, ljudje) so metode italijanskih fašistov, ki ponižujejo svoje nasprotnike, socialiste, komuniste-Jugoslovence s tem, da jih pljuvajo, bijejo s palicami...

Če so metode mnogih slovenskih komunistov in italijanskih šovinistov, fašistov jednake, potem bo naše ljudstvo in zlasti naša mladina spoznala, da ni zdrava komunistična organizacija.

Ta nekulturna, nasilna borba komunistov se ne pojavlja samo v Solkanu, marveč povsod, kjer imajo komunisti kakortoliko razvito svojo organizacijo: v Števerjanu, Vrtojbi, Podgori, Pevmi, na Žagi pri Bovcu itd.

Bodite uverjeni, da se bo znalo naše ljudstvo oprostiti takšnih neorganiziranih, nediscipliniranih, nekulturnih elementov v naših vaseh. Slovenski kmet in delavec, ne bosta več dolgo trpela surovosti, nasilstva od strani »komunističnih fašistov«. Dovolj je, da smo ponižani po ital. fašistih, proti katerim smo brez orožja, ker stoji za njimi vsa oborožena in neoborožena Italija. Trpeti pa ne smejo pametni komunisti in drugi, da se po slov. komunistih izvaja nasilstvo proti Slovencem-nekomunistom!

Urša. Takoj pojdi k šivilji in vrži ji to krparijo nazaj. Naj naredi tako, da bo čemu podobno, ali pa naj se ne loti, če ve, da ni zmožna. To ni za nas.

PETI PRIZOR.

Prejšnji, Marjetka.

Marjetka. (Vstopi vsa zasopljena.) Kaj je res, mama? Na vasi sem slišala, da je oče telegrafiral.

Urša. Res je, res. Z ekspresom pride že jutri. Le napravita se, da bo čemu podobno. Marjetka, še nekaj: Ti nisi več Marjetka — Megi ti bomo rekli sedaj, veš, to je lepše in bolj moderno, ker tudi v Ameriki tako pravijo.

Marjetka. Saj res! Vse mora biti lepo, tudi ime. Jej, kako imajo notarjeve lepa imena. Vi ste nam pa dali sama kmečka — potem človek res ne more biti nikdar gosposki.

Pavla. Oh, jaz moram takoj k šivilji!

Marjetka. Pa moji črevlji! Ta črevljar je tudi pravi krpač, ne more jih že zbiti skupaj.

Pavla. (Odha.) Pridem takoj nazaj, mama.

Marjetka. Pavla, reci mimogrede črevljarju, naj pride takoj semkaj in pri-

nese s seboj, kar je naredil. Hočem videti, dokler je še čas kaj popraviti.

Pavla. Da se ti ne zgodi tako kot meni s to prismojeno šivankarico. Ta smečka tesla! (Odide ježno.)

(Dolga V.)

Poslušajte nasvet svojih organizatorjev! Furlan iz Gorice vam je odkrito povedal, da obsoja vašo nasilna metodo, da ni razsajanje, zmerjanje, napad, orožje, s katerim morete ustvariti, razviti, poglobiti vašo organizacijo. Delo, izobrazba, čtivo, to je sila — s katero se morate meriti!

»Slovenska čitalnica« in tudi pametni komunisti naj vodijo boj proti surovosti — in naj skrbijo za moralno, dobro, duševno hrano.

Pomoč Istri!

Odgovor našega ljudstva na zločin italijanske vlade in fašistov v Istri naj bo v tem, da vsak žrtvuje, kolikor mu je mogoče. Morajo se postaviti domovi, potrebna je obleka, hrana itd. Dolžni smo, če hočemo veljati pred Italijani in tujim svetom, kot zrelo, narodno in socialno zavedno ljudstvo, da tudi praktično dokažemo svojo enotnost. Istra zasluži, da jo podpiramo že radi tega, ker neznosno trpi pod terorjem italijanske vlade in fašizma, a še bolj se je moramo praktično, z bogatimi prispevki spominjati, ker je Istra naša kri, naša kost — in ker je italijanski šovinizem združil vse svoje sile za napad na Istro, ki jo hoče gospodarsko in kulturno uničiti, da bi se potem s temvečjo silo obrnil proti Gorici in Notranjemu. **Kdor brani Istro, brani Gorisko, Trst in Kranjsko!** Tudi tu naj se izkaže disciplina, zavest in zrelost našega ljudstva.

Dopisi.

— **Brje.** V nedeljo dne 7. junija je priredilo Bralno in pevsko društvo na Brjah, krasno uspelo veselico. Glavna točka veselice je bila krasna in veličastna igra »Mlinar in njegova hči«, ki se je nad vse pričakovanje krasno obnesla. Igralci so res dovršeno pogodili svoje težke vloge, sami kmečki fantje in dekleta. Posebno se mora omeniti glavne vloge, ki so bile res izvrstno izvedene. Vsa čast taki mladini. Društvo iz Rihemberka je med odmoru res krasno prepevalo; ono se mora prištevati med eno prvih v resnici delujočih pevskih društev v vipavski dolini. Srčna mu hvala! Enako srečna hvala vrlemu Tamb. zboru iz Sela, ki nas je med odmoru v resnici krasno zabavalo. Društvo si je nabavilo svoj lasten oder, ki odgovarja tudi težjim igram. Omeniti treba še, da so pri veselici naša vrla dekleta nabrala na 370 lir za isrske nesrečneže. Le tako naprej fantje k izobrazbi. — Bralno in pevsko društvo ponovi v nedeljo, dne 12. junija žaloigro »Mlinar in njegova hči« v petih dejanjih. Med odmoru tamburanje, petje itd. Ker si je društvo nabavilo svoj novi oder ima ogromno stroškov, in ker se jih zadnjič ni moglo dosti udeležiti radi prostorov, ki so bili prenapolnjeni, zato prosí sedaj obilne udeležbe odbor.

— **Staroselo.** Kakor je bilo že javljeno v »Gor. Straži«, je v Staremselu v januarju izbruhnil požar. Staro in mlado je prihitelo na pomoč. Požar je vpepelil dve gospodarski poslopji. Ogenj bi se gotovo razširil po bližnjih poslopjih, ako ne bi prihiteli ognjegasci iz Kobarida. Kljub slabim cevem in velikim težkočam so ogenj pogasili. Lepa hvala jim! Pogorelcema Francu Rukli in Ivanu Štih so priskočili dobri ljudje na pomoč. Vsakdo je pomagal obubožanima družinama, bodisi z obleko — denarjem — živežem ali delom. Milodarov se je nabralo v Staremselu 1468 L. — Posebno se pogoreleca zahvaljujeta preč. g. kuratu Jarc-u, kateri je z gorečo besedo navduševal ljudstvo za pomoč. Zahvaljujeta se g. učiteljici in g. podžupanu. Zahvaljujeta se tudi vsem nabiralcem milodarov in darovalcem za pomoč!

— **Podmelec.** (Božji rop in bogoskrumstvo.) V noči med 2. in 3. junijem t. l. se je izvršil vlom v tukajšnjo župnijsko cerkev. Vlomilec je prišel v cerkev skozi glavna vrata na solnični strani s tem, da je ubil malo šipo v vratih, segnil z roko notri ter vrata odpahnil. Moral je vse dobro poznati pri vratih. — Najprej je siloma vdrl v tabernakelj ter vzel ven ciborij in kustodijo. Sv. hostije, ki jih je bil skoro poln ciborij, je iztresel na tla v cerkveni lopi, veliko sv. hostijo, ki je bila v kustodiji, je odnesel seboj. Križ, ki je bil vrhu tabernakeljna, je tudi vzel; a zdel se mu je najbrž premalo dragocen. Preiskal je tudi zakristijo, kjer je pobral kelih, ki je imel srebrno kupo, a drugo vse iz medenine, in nazadnje tudi majhen ostenzorij, v katerem je bila svetinja sv. križa. — Ako se lahko ob belem dnevu pod višjim varstvom izvršuje najhujše zločine, moramo imenovati onega, ki dela kaj takega sramežljivo, skrivaj in po noči — **poštenjaka!** — Nova orientacija.

— **Iz Pevme.** Žal, da nam ni mogoče poročati o mirnem poteku volitev, ki so se skoraj povsod na Goriskem vršile v popolnem redu. A tega niso zakrivali fašisti, ampak naši komunisti, posebno so se v tem odlikovali sodrugi iz Podgore. Fa-

šisti so sicer prišli pogledat, a so se hitro vrnili, so že morda mislili, da vrše njih delo naši komunisti. Takorekoč iz zraka so iztisnili vzrok, da so mogli dejansko napasti naše zaupnike in volilce in zapoditi volilno komisijo iz volilne dvorane. Oblast je tu spet pokazala svoje nesposobnost in šele iz Gorice poklicani orožniki so napravili zopet red. Značilno za naše sodruge je dejstvo, da jih niti sodrug ki je bil član vol. komisije, ni mogel prepričati o nepravilnosti in nezmislivosti njih nastopa ter jih pomiriti. Mnogi so jih šele tisti trenutek spoznali. Sicer jim pa ni mnogo zameriti, ker niso bili ravno preveč trezni. Dasi jim je to mnogo pripomoglo do zmage, se s tem ne morejo bogve kako ponašati, kajti njih 273 glasov proti 210 našim pomeni pač zanje, ki so si bil v svesti najmanj $\frac{3}{4}$ glasov, prej poraz in razočaranje nego zmago. K večjemu se jim lahko prizna, da imajo oni na vesti 125 volilcev, ki ni moglo vršiti svoje volilne pravice, a bi vsi volili J. N. S.! Poleg tega ni imela J. N. S. v nasprotju s komunisti nobenega volilnega shoda in sestanka, tako da je bil ves naš uspeh odvisen od podrobne agitacije in predvsem od narodne zavednosti naših ljudi. Z rezultatom smo torej lahko popolnoma zadovoljni, za kar gre hvala narodni zavesti in politični zrelosti naših ljudi. S svojim mirnim in resnim — a odločnim nastopom so naši volilci pokazali, da njih politična kultura daleko presega ono naših nasprotnikov! — **Nado.**

Iz drugih listov.

1. Na naslov odgovornih, z ozirom na to, da so na hišo enega naših kandidatov napisali že pred volitvami: »Če bo tudi izvoljen, ne pojde v Rim«, in z ozirom na to, da že javno namigavajo, da bodo proti »neljubim poslancem« organizirali ulico, je prinesla »Edinost« članek, v katerem dokazuje, kako da je poslanec nedotakljiv in kdor se ga dotika, izvaja nasilje nad ljudstvom samim Med drugim pravi:

»Morda bo kdo rekel, da so ljudje, ki zagrešajo zločin proti državni ustavi, »subverzivni«, prevratni in neodgovorni elementi. To je vse res. Nas pa je nekaj drugega prisililo, da smo pribili gori označeno dejstvo in poročilo dodali svoje pripombe. Zato tudi ne govorimo tu na naslov tistih »neodgovornih in prevratnih elementov«, marveč na naslov tistih, ki so po svojem položaju in po svoji službeni prisegi dolžni, da branijo in čuvajo ustavne zakone in ustavne pravice državljanov. Na naslov teh činiteljev pišemo in jih proglašamo za odgovorne za dejanja in grehe »neodgovornih«. Kajti resnica, o kateri govori danes tudi vsa neodvisna italijanska javnost, vsi, ki res ljubijo državo in ji želijo uspešen razvoj, je ta, da so merodajni in odgovorni činitelji takorekoč ustvarili tiste »neodgovorne elemente«, se jih posluževali in napravili iz njih mogočnega, objestnega, do brutalnosti samovlastnega činitelja v političnih borbah v državi. Tisti visoki činitelji so odgovorni za to, da je nastalo stanje, ki ni v čast državi. V res urejeni in pravni državi je izključeno, da stopi na mesto zakona najbolj razbrzdano avtokratstvo neodgovornih elementov.«

1. Angleška revija »The Nation« je prinesla to-le statistiko. V kratkih petnajstih dneh od 5. do 21. aprila je bilo pri spopadih v Italiji ubitih 49 oseb. Od teh je bilo 43 socializtov! Izmed 270 ranjenih — so skoro vsi socialisti. Porušenih je bilo 88 poslopj, zažganih 70! Zopet sama socialistična last. Radi teh dogodkov pa je bilo aretiranih 212 socializtov in — 2 fašista! Rečena angleška revija ugotavlja, da sta v dveh slučajih bila aretirana napadalca, a v 212 slučajih napadeni oškodovanci! To bi bila statistika le kratkih dveh tednov. Statistika po 21. aprilu pa bi kazala še vse drugačne številke.

Politični pregled.

— **Toggenburg in fašisti.** Grof Toggenburg, ta Stürzkov osebni prijatelj, je bil izvoljen od tirolskih Nemcev v rimski parlament. Njemu hočejo zabraniti fašisti vohod v zbornico, češ da je bil pred vojno eden glavnih preganjalcev tirolskih Italijanov.

— **Reško in baroško vprašanje,** o katerem se zadnje čase toliko govori, ni še rešeno. Vesti o tozadevnih tajnih pogajanjih med Jugoslavo in Italijo, ki sta ba je že rešili v glavnih potezih to vprašanje, so bile z uradne italijanske strani zanikane. Toda kljub temu se še vedno vztraja pri trditvi, da je to vprašanje že rešeno in sicer v prid Italiji. — »La Sera« je prejela od svojega beneškega poročevalca poročilo, ki ga posnemamo seveda le kot kroničarji. Serin poročevalec je imel pogovor z neko visoko osebo italijanske diplomacije, ki potuje na Reko in katera mu je izjavila, da bodo prevzeli vladu na Reki člani nacionalnega bloka in Zanellove skupine, toda z izključitvijo Zanelle, ki je ba je sklenil, da

se ne bo več pečal z reško politiko. Za reško in baroško lukco bi se ustanovil za dobo 9 let italijansko-jugoslovenski konsorcij, kateremu bi bil na čelu en Italijan. Reka bi se proglasila za prosto mesto in bi imela kot posadko dve stotnji alpincev in 1500 orožnikov. Luka Baroš bi imela italijansko posadko, a tudi na Sušaku bi ostala za dobo 9 let sedanja italijanska posadka. Rešitev torej, ki se zdi precej neverjetna.

— **Lenin** je na konferenci ruske komunistične stranke, ki se je vršila v Moskvi, poročal v svojem gospodarskem programu. Na četrtem vserskem shodu gospodarskih sovjetov pa se je govorilo v gospodarski reorganizaciji Rusije.

— **Turki se pripravljajo, da zavzamejo Carigrad.** »Morning Post« pravi da se kemalisti v tesni zvezi z boljševiki pripravljajo za zadnji napad, da bi zavzeli Carigrad. Isti list pravi, da se je Enver naša povrnil iz Moskve v Berlin, da nakupi strelivo in da najme Nemce, ki bi hoteli pomagati organizirati afganske čete. Angleži mislijo Turke napasti.

— **Zbornica** je sklicana za 11. junija.

— **Republika San Marino,** ta »ogromna« država, je v nevarnosti, da jo fašisti ne požro kar kosmato kot mlade ptiče, zato kliče ital. orožnike na pomoč.

— **Nemci svetujejo Avstrijem,** naj ustavijo glasovanje za priklopitev k Nemčiji. Lahko se sicer zgodi, da Avstrije ne bo imel nihče. Težko pa, da bi to gibanje ustavili.

— **Fašisti** so imeli zborovanje v Milanu, na katerem so dejali, da smatrajo stavko uradnikov kot čin proti državi, dasi priznavajo upravičenost njih zahtev. Fašisti so tudi dejali, da se strinjajo z Mussolinijem, kar se tiče njegovega republikanskega programa, a da se bodo vseeno vdeležili svečane otvoritve parlamenta.

Domače vesti.

— **Evharistični sestanek D. Č.** Kakor je objavljeno v zadnjem tržaškem škofijskem listu, se vrši v četrtek 16. junija t. l. evharistični sestanek duhovnikov častivcev v kapucinski cerkvi na Montuzzi v Trstu, po sledečem vspredu: Ob 10. uri sv. maša in med sv. mašo latinski nagovor. Govori dr. Ukmar. — Ob 11. uri zborovanje duhovnikov v 2 oddelkih: a) v slovensko-hrvaškem in b) v italijanskem, in sicer v različnih za to odločenih dvoranah. — Ob 12 $\frac{1}{2}$ skupni obed v samostanskem refektoriju za vse one duhovnike, ki se pravočasno oglasijo. Čas za zglašenje do 12. t. m.; in sicer najbolj naravnost pri preč. gardijanu. Priglase za obed sprejema tudi podpisani. — Ob 14 $\frac{1}{2}$ zopet zborovanje ločeno po narodnosti. Predmet referatov je objavljen v škofijskem listu. — Ob 15 $\frac{1}{2}$ skupna ura čiščenja presv. R. Telesa. — Gosti iz bližnje Goriske dobrodošli! Prosim č. č. gg. sobrate, naj se mnogoštevilno udeležijo sestanka. **Izjemne razmere zahtevajo zbliznanje in medsebojni sporazum za enotno versko delovanje.**

— **Smrt.** V Gorenjivasi pri Kanalu je umrl po kratki bolezni Štefan Karnel v cvetoči mladosti 24 let. Opora svojih starišev, tako težko prizadetih, vsem prijazen in dober prijatelj, bo ostal v neizbrisnem spominu vseh, ki so ga poznali. Tebi Štefan, sladka Ti domača zemlja, ki si jo toliko ljubil! — Družini Karnelovi naše globoko sožalje.

— **Koliko poslancev?** Nekdo se peča v »Edinosti« z razglobovanjem, koliko poslancev bi dobile posamezne stranke, ako bi bila cela Julijska Benečija eno samo volilno okrožje? Kakor znano, voli Gorisko volilno okrožje 5 poslancev, Trst 4 in Istra 6, skupaj 15 poslancev. — Iz »Gor. Straže« in »Edinosti« je posneti, da je bil volilni uspeh v posameznih volilnih okrožjih kakor sledi: Gorisko: JNS 39.068, komunisti 10.131, socialisti 4472, ital. blok 5.858, popolari 2.467, republikanci 1.037; Trst: JNS 2.930, komunisti 6.667, socialisti 4.154, ital. blok 15.119, popolari —, republikanci 4.473; Istra: JNS 9.842, komunisti 3.697, socialisti 2.631, ital. blok 28.944, popolari 2.123, republikanci 2.836. Skupaj JNS 51.850, komunisti 20.495, socialisti 12.257, ital blok 49.921, popolari 4590, republikanci 8.346. Na podlagi skupnega števila oddanih glasov v vseh treh volilnih okrožjih bi dobili tedaj: Jugoslovenci 6, ital. blok 5, komunisti 2, socialisti 1, republikanci 1 poslanca; skupaj 15 poslancev. Na boljšem bi bili Jugoslovenci za 1 poslanca, socialisti in republikanci bi dobili po 1 poslanca. — Italijanski blok bi zgubil 3 poslance.

— **Fašisti** so proti rapalski pogodbi, tako vsaj se je govorilo v Milanu na njih zborovanju. No, v ti točki se pa enkrat vendarle popolnoma strinjamo.

— **K trpinčenju ujetnikov v tržaških ječah** poroča »Lavoratore Socialista« od 2. t. m., da sta se v tej zadevi uvedli dve preiskavi. Eno vodi generalni civilni komisariat, drugo sodnija. Sodijska preiskava je bila poverjena gospodu sodniku Di Martinu. Poizvedovanja gospoda odvetnika d.rja Zennara so potrdila, da od-

govarjajo vesti, ki govorijo o pretepanju ujetnikov, popolnoma resnici. Vseh štiri-deset mladeničev, nad katerimi so se izvajala trpinčenja, je bilo preiskanih od zdravniškega izvedenca, gospoda d.rja Xydiasa. Zdravnik je na fantih ugotovil sledove udarcev s palicami in bikovkami, dasi je poteklo že petnajst dni, odkar so bili tepeni. Na nekaterih je zdravnik ugotovil sledove bre in globoke zareze, povzročene za verigami.

— **Največ glasov** ob volitvah v rimsko zbornico je dala za »lipo« občina Cerklje v naših gorah. Ta je namreč dala 1171 glasov, kar iz prejšnjih izkazov ni bilo jasno razvidno, ker sta pisala obe volišči vsako zase. Vsa čast zavednim Cerkljanom, ki so kljub silni oddaljenosti posameznih vasi od volišča zbrali ta narodni tisočak.

— **Stavka uradnikov** ni popolna. Po nekaterih uradih večina uradnikov dela, le po nekaterih oddelkih so se vsi udeležili stavke. Vlada se kaže precej energična proti njim.

— **Važni odloki za nove pokrajine.** Na včerajšnji seji je sprejel ministrski svet načrte za sledeče odloke, ki so zelo važni za nove pokrajine: 1. Kr. odlok, s katerim se predpisuje gmojni izenačenje sodnega osobja novih pokrajin z osobjem iste vrste v starih pokrajinah. 2. Kr. odlok, s katerim se območje ministrstva za osvobodene kraje glede poprav in vojniških odškodnin razteza tudi na nove pokrajine. 3. Kr. odlok, s katerim se odobruje finančni ukrepi v prilog avtonomnih deželnih skladov Tridentinske Benečije, Istre in Gorisko-Gradišanske. 4. Ukaz, s katerim se predpisujejo pravila za postopanje najvišjega sodišča v Rimu v zadevah iz novih pokrajin.

— **V Dolenjem** je dobila »lipa« 33 glasov in ne 23 kot je bilo po pomoti objavljeno.

— **Prvo sklicanje okrajnega šolskega sveta** v Tolminu. Tolminski okrajni šolski svet je bil sestavljen iz sledečih članov: Komend. G. Giordano, civilni komisar, F. Spazzapan, šolski nadzornik, prof. G. Lorenzoni, ravnatelj slovenskega učiteljskega, I. Rakovšček, šolski voditelj, mons. I. Rojec, tolminski dekan, F. Miklavič in A. Rejec, delegata deželnega odbora, Ostan F., Logar A., Lazar A., Berginc F., Podreka F., Torkar I., Bevk G. in Kobal I., delegati občin. Prva skupščina šolskega sveta se je vršila dne 6. in 7. junija pri tolminskem civilnem komisariatu s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav in sporočilo predsednika. 2. Poročilo o delovanju šolskega urada od premirja pa do 31. decembra 1920: a) Obnovitev starih šol; b) ustanovitev novih šol. (ljudske, italijanske in meščanske); c) Ustanovitev otroškega vrta; d) Ustanovitev zavoda »Franc Škodnik«. 3. Financijelno poročilo (obračuni in proračuni). 4. Zopetno odprtje šol in še zaprtih razredov ter ustanovitev novih (Stanovišče, Cerkljanski Vrh, Šebreljski Vrh, Volče, Št. Viškgora i. dr.). 5. Nakup učnega materiala in šolske opreme. 6. Zgradba šolskih poslopj (Tolmin, Nemškirot, Stopnik i. dr.). 7. Šolski urad. 8. Vojna odškodnina. 9. Povišanje doklad. 10. Ustanovitev krajevnih šolskih svetov. 11. Slučajnosti. — O tem bomo še poročali in govorili obširneje.

— **Koren Alojzij iz Starosela** št. 15 je služboval za časa vojske pri 97. pešp. Neki vojak iz Kanalskega, ki se je vrnil letos iz Rusije, se je izrazil menda proti neki gospi, da ga je videl v Rusiji še dne 15. oktobra 1919. Ako bi kedo vedel kaj o Korenu Alojziju, je prav lepo naprosen sporočiti to Korenu Andreju, Staroselo 15, p. Kobarid. Oče Andrej je pripravljen dati dotičnemu primerno odškodnino.

— **Nesreča.** Dne 2. junija je ponesrečil na Slapu ob Idriji Ludovik Podgornik iz Čepovana, star 25 let. Povožil ga je poštni avtomobil; nesrečo je, kakor izgleda, zakrivil sam. Hotel je vstopiti v poštni avto pred gostilno Andreja Vogriča na Slapu. Poštni avto pa ima prepovedano vstavljati se pred gostilnami. Pri skoku na avto je pa po nesreči prišel poden.

— **Nov dekan.** Dne 2. t. m. je nastopil v Bovecu službo dekana in župnika v. č. g. Andrej Klobučar, dosedanji kurat v Logu. Na mnoga leta!

— **Botri in botre.** Obveščan cent. sorojake, da posetim vse kraje, kjer so bo vršila sv. birma ter se pripravim za obilen obisk. — Z odličnim spostovanjem **Anton Jerkič**, fotograf.

— **Rok za naznanitev tirjatev in dolgov pri avstrijskih državljanih** podaljšano do 30. junija. Minister za obrt in trgovino je odredil, da bo kompenzacijski urad sprejemal naznanitev tirjatev in dolgov italijanskih državljanov pri avstrijskih državljanih, ki se imajo urediti v zmislu čl. 248. saint-germainске pogodbe — do 30. junija 1921.

— **Na poti od Kanala,** do Gorice se je našel pes srednje velikosti, bene barve, na glavi in hrbtu ima rujavo liso. Gospodar naj se zgleda v ul. Viale XX. settembre (na Cingrafu) št. 41. v teku 14. dni — si cer ostane pes najditelju.

Nesreča se je zgodila v soboto zvečer na trgu del Cristo. Neki Vuga iz Gragarja je bil zadet od kroglice iz revolverja in je umrl na potu v bolnišnico. Po mestu krožijo najrazličnejše govorice, celo u-mor iz ljubosumnja spravljajo v zvezo. To ni resnica. Baje se je zgodila nesreča pri kazanju revolverjev, drugi zopet pravi-jo, da je bil ustreljen ne ve se od kje. Aretirali so radi tega par ljudi.

Naznanilo. Glavno zastopstvo banke »Slavije« za Gorico, goriško okolico, vt-pavsko dolino, Kras, kakor tudi kanalski in tolminski okraj se nahaja Via St. Chia-ra 41, Drag. Kerševani. Kdor še ni obno-vil ali pa želi zavarovalnino zvati, naj se oglasi pri zgoraj imenovanem.

Predavanja v zadržnem knjigovod-stvu se pričnejo dne 10. t. m. ob 6. uri zvečer v Novem domu, kjer bo tudi vpis-ovanje za one ki se niso še vpisali.

Vsak izmed slušateljev mora biti član »Goriške zveze«, kdor še ni, se lahko vpiše v Gorici pri »Goriški zvezi« ali pa pri kakšni njeni podružnici na deželi.

Sprejemni izpiti za I. razred kr. drž. višje reake in kr. drž. nižje gimna-zije v Idriji se bodo vršili na podpisane-mu ravnateljstvu dne 1. julija t. l. od 9. ure predp. dalje. Vpisovanje za te izpite bo isti dan od 8h—9h predp. Sprejemajo se učenci in učenke. Za te izpite veljajo predpisi gen. civ. kom. razglašeni z odlo-kom od 29. okt. m. l., št. 3416/11. 185. Iz-prašujeta se učni jezik in aritmetika. U-čenci in učenke naj prinesejo s seboj zad-nje šolsko spričevalo in krstni list ter morajo izpolniti v tek. letu najmanj 19. leto starosti ali pa dovršiti 4. razred ljud-ske šole z redom najmanj 8 v vseh pred-metih.

Sprejemni izpiti za višje razrede kr. drž. višje reake in kr. drž. nižje gim-nazije v Idriji se bodo vršili na podpisane-mu ravnateljstvu dne 1. julija t. l. od 9h zjutraj dalje. Za priust k tem izpitom se morajo vložiti pisne prošnje kole-kovane s kolekom 0.60 L, najkasneje do 15. t. m. na podpisnem ravnateljstvu. Prošnje morajo biti opremljene z rojst-nim listom, zadnjim šolskim spričevalom, s potrdilom županstva o bivanju v dotič-ni občini ter z dokazom o identiteti na podlagi kakkega dokumenta s fotografijo. Za te sprejemne izpite se mora položiti pristojbina 24.— lir. Izpiti se delajo v vseh predmetih po določbah odloka gen. civ. kom. od 29. okt. m. l., št. 3416/11. 185.

Zrelostni izpiti na kr. drž. gimna-ziji (liceju) v Idriji. S svojim odlokom od 20. maja t. l., št. 362/5500, naznanja gen. civ. kom., da je dovolilo kr. naučno mi-nisterstvo izredni termin zrelostnih izpi-tov na gimnaziji (liceju) v Idriji po skle-pu t. šol. leta.

Vsi oni kandidati, ki so že vložili ali pa nameravajo vložiti tozadevne prošnje, se obveščajo, da se ti zrelostni izpiti ne bodo več vršili po bivših avstrijskih do-ločbah, ampak po onih, katere je izdal ge-neralni civilni komisariat v svojem od-loku od 29. okt. m. l., št. 3416/11. 184. E-ventualne nove priglasitve se sprejemajo do 15. t. m. Prošnjam se morajo priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, po-trdilo županstva o bivanju v dotični ob-čini in dokaz o identiteti na podlagi ka-kkega dokumenta s fotografijo. Pristojb-ine znašajo 125.— lir za izpit in 10.— lir za diplomu. Pismeni izpiti se pričnejo 27. t. m., ustneni izpiti bodo v prvi polovici julija.

Zrelostni izpiti na kr. drž. višji realki v Idriji. Opozarjajo se vsi oni pri-vatni kandidati, ki bi želeli maturati na tuk. realki in niso še vložili tozadevnih prošenj, da poteče rok za vlaganje proš-nej 15. t. m.

Izpiti se bodo vršili po novih določbah, in sicer pisne naloge od 27. t. m. da-lje, ustneni izpiti pa v prvi polovici ju-lija.

Goriška zveza: Poročilo o občnem zboru z dne 23. maja t. l. Predsedoval je kot pooblaščenec odstopivšega načelstva g. Anton Vuk. Od 381 deležev navzočih 141. Iz poročil načelstva in nadzorstva po-vzamemo: koncem 1920 je zveza štela 102 zadrugi in sicer: 58 denarnih, 16, mle-karskih, 1 živinorejsko, 15 kmetijskih in gospodarskih, 2 kletarski, 1 vrtnarsko, 2 stavbni, 2 obrtni, 1 tiskovno, 2 elektro-strojni, 1 čebelarstvo zadrugo in kolonsko zvezo. Koncem 1919 je bilo število 91, med letom pristopilo 11. Veliko težav pri-zadeva ureditev in upostavitve zadrug vničenih krajev. Še 9 denarnih zadrug ne deluje v svojem sedežu. Drugih nedelujo-čih je še 30. Denarni promet okr. 23 mil., 10 mil. več kot v pr. letu. Zavlačevanje izmenjave naloženega denarja prizadeva zvezi občutno zgubo na obrestih. Sklene se, da zveza kupi svoje poslopje. Novo na-čelstvo: gg. Vuk Anton, Rutar Anton, Re-jec Anton, Kopač Jernej, Černic Franc, dr. Brajša Stojan, dr. Biteznič Josip; no-vo nadzorstvo: gg. dr. Ličan Josip, Bevk Gabrijel, Križman Ignacij, Novak Alojz, Svara Frančišek. Glede zaželenje centra-lizacije vsega našega združenstva so se dala točna navočila novemu načelstvu.

Društveno gibanje.

Veselica. Dne 12. t. m. vprizorijo člani našega pevskega društva »Rom-bon« znan Finžgarjev igrokaz v 4 dejan-jih »Divji lovec«. Dogodki tega prekras-nega dela se vršijo v gorenjskih plani-nah v dobi leta 1848. Pisatelj eden naj-boljših poznavateljev kmečke duše, se je uprav s tem svojim delom ovekovečil. U-pamo, da se bodo znali naši fantje in de-kleta oživet v svoje vloge in nuditi pos-lušalcem lep užitek. Na svidenje v ne-deljo! Vprizoritev se vrši pop. ob 7½ v prostorih g. Izidorja Ostana ob vsakem vremenu.

Zveza trgovcev in obrtnikov Go-riške dežele v Gorici vabi na svoj občni zbor, ki se bo vršil v četrtek, dne 16. ju-nija t. l. ob 9.30 v svojih prostorih v Go-rici, Corso Vitt. Em. št. 10. I. nadstropje, z navadnim dnevnim redom.

Občni zbor sadjarskega in vrt-narskega društva za idrijski sodni okraj se vrši v nedeljo, dne 12. rožnika ob 9. uri dopoldne v društvenih prostorih.

Tolminko učiteljsko društvo bo zborovalo dne 16. t. m. ob 8. uri pri Sv. Luciji z naslednjim dnevnim redom: 1. Ureditve predavateljskih krožkov. 2. Vo-litev delegatov. 3. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi Odbor.

Pevski krožek na Banjšicah priredi v nedeljo, dne 12. t. m. veliko spomladan-sko veselico. Na vspehu so izbrane pevske točke in tri veseloigre ter šaljiv prizor.

Rojaki, dne 12. maja — pohitite vsi na Banjško planoto!

Iz Jugoslavije.

j. Delavske zbornice v Jugoslaviji. Jugoslovensko ministrstvo za socialno politiko je predložilo ministrskemu svetu načrt nove naredbe o delavskih zborni-cah. Naredba stremi za tem, da se uredi razmerje med delodajalci in delojemalci. Načrt predvideva ustanovitev delavskih zbornic v vseh večjih mestih Jugoslavije.

j. Poljska ustanovi v Belgradu svoje poslaništvo. Zdrislaw Okeški, predsednik poljskega odposlanstva na konferenci v Portorože, bo imenovan za poljskega za-stopnika v Belgradu. Tajniki in izvedenci ministrstva za finance, trgovino in obrt, železnice in odseka za povračila bodo dodeljeni temu poslanstvu.

j. General Mistič umrl. V nekem du-najskem sanatoriju je umrl jugoslovenski general Pavel Mistič, poveljnik srske donavske divizije in eden izmed vodij za-rote proti kralju Aleksandru in kraljici Dragi.

j. Minister Dimitrov v Belgradu. Dne 1. t. m. je prispel v Belgrad bolgarski mi-nister notranjih stvari Dimitrov, ki je imel popoldne dolg pogovor s Pašičem. Dimitrov je prvi bolgarski minister, ki prihaja po vojni v Belgrad, in se vsled tega njegovemu obisku pripisuje velika važnost.

j. Take Jonescu v Belgradu. Dne 5. t. m. je prispel v Belgrad romunski min-ster vnanjih stvari Take Jonescu, in sicer v važni diplomatski misiji. Dosedanja po-gajanja med Romunsko in Čehoslovaško so končana in sedaj bi se imela začeti po-dobna pogajanja tudi z Jugoslavijo. Gre med drugim baje tudi za sklenitev pod-obnega vojaškega dogovora med Jugo-slavijo in Romunsko, kakor je sklenjen med Jugoslavijo in Čehoslovaško.

Razne vesti.

*** Srečen oče.** Plodovitost italijanske rase je splošno znana. Sedaj se je v Re-giji pripetil slučaj, ki to mnenje vnovič potrjuje. Tamkaj je namreč 32 let stara žena nekega poštnega uradnika presene-tila svojega moža z obilnim prirastkom, 4 deklice in 1 fantka. Ena deklica je kma-lu po rojstvu umrla, štirje otroci pa so popolnoma zdravi.

*** Žena brez želodca.** Na seji zuriške medicinske akademije je neki zdravnik poročal o interesantnem slučaju žene, ki že dve leti živi brez želodca. Bolnica je trpela na turih v želodcu, morali so ji vsled tega cel želodec operativnim po-tom odstraniti. Ves teden po operaciji je pacienta živela brez hrane, potem pa je začela uživati normalne porcije hrane in sedaj je že dve leti popolnoma zdrava.

*** Strašna smrt v rudniku.** Vsled sil-nega naliva, ki se je dne 30. maja zлил na okolico Leipziga, je bil poplavljen tudi rudnik »Union«, in sicer v tako kratkem času, da so se od 20 rudarjev, ki so se nahajali v rovu, zamogli rešiti le štirje. Vsi ostali so mrtvi. Popravljeni so tudi sosednji rovi, tako da je delo v vsem o-krožju ustavljeno.

Prosveta.

p. »Malčki in palčki«, zbirka sloven-skih mladinskih pesmi bodo v najkrajšem času dotiskani v Narodni tiskarni v Gori-ci. Knjiga bo imela krasno obliko, tiskana

bo na lepem papirju in bo obsegala sku-paj 112 strani. Naslovno risbo in končno vinjeto je narisal akademični slikar Fran Kralj. Knjigo izda Kat. tiskovno društvo v Gorici.

p. Jadranka je izšla s sledečo vse-bino: 1. Pesem z gore; 2. Za samostan-skim obzidjem; 3. O spočetju naše knji-ževnosti; 4. Ne bogastvo, ampak delo! 5. Strune; 6. Napoleonova stoletnica; 7. O dobri vzgoji; 8. Car Petrova koč v Za-andamu; 9. Drobline. — Na prodaj je po vseh tobakarnah.

p. Zbornik svečenikov sv. Pavla je iz-šel v treh številkah skupaj in prinaša za-nimivo in bogato vsebino.

Jos. Ušaj:

Nedeljski kmetijski pogovori.

(Nadaljevanje o peronospori in oidiju.)

Eden od kmetov: — Ker, ka-kor pravi peronospora prežamuje na od-padlem trtnem listju, bi bilo dobro, da bi se isto jeseni pobralo! —

Razumnik: — Da, dobro bi bilo, ali izvršiti to delo, je skoraj nemogoče. Zato je škropljenje edina vspešna pomoč!

Starokopitnež: — Je in ni; jaz tudi škropim, pa grozdje imam vsako leto bolno!

Razumnik: — Temu je krivo, ker ne škropiš pravočasno, ker od pravočas-nega škropljenja odvisi ves uspeh. Vsakdo mora znati, da se s škropljenjem le pre-preči in ustavi razširjenje bolezni, ne pa ozdravi. Zato ne čakajte, da se bolezen pojavi, ampak škropite čimprej. Tudi ima peronospora, kakor tudi grozdna plesen to lastnost, da se naglo, večkrat kar v enem dnevu strahovito razširi in gorje neškropljenim vinogradom. Tedaj se na-vadno toži in jadicuje; ali »potoči zvoniti«... Toraj od pravočasnega in dobrega škropljenja in od pravilno pripravljene brozge je odvisen ves uspeh. Redno bi se moralo tako nekako v prvi polovici maja škropiti prvič, po cvetenju drugič in po mandanju tretjič in ako je leto ugodno za peronosporo tudi še večkrat. Za prvo u-porabljammo enodotno, za drugo eno in pol in za tretje škropljenje dva do dva in pol odstotno brozgo. Brozgo pripravimo

popolnoma pravilno na ta način: Za hl brozge določeno množino modre galice razstopimo v 50 l vode in medtem ugasi-mo v par litrah vode enako množino nega-šenega čistega apna in ga precedenega dobro pomešamo v 50 l čiste vode v dru-gi posodi. Nato med neprestanim meša-njem dolijemo razstopino modre galice v apneno mleko. Na ta način pripravljena brozga je odlične kakovosti. Barva broz-ge naj bo azurno-plava in ko se brozga vleže, naj bo voda nad usedlino brezbar-vna in čista. To je dokaz, da je apna do-volj. Malo apna več, kakor bi bilo potreb-no za luženje (nevtraliziranje) modre ga-lice, ne škodi, ali ako je apna le preveč, se škropilnica rada maši in veter rad osušene kapljice na listju. Razpršilnik (pesk) škropilnice naj delavec ne škropi od preblizu, ker se drugače kapljice rade združijo v velike in od listja kalpja. To ni slabo samo za trte, ampak je tudi potrata drage brozge. —

Mlačnež: — Ali je res, da stara brozga ni več dobra? —

Razumnik: — Da, napravljena brozga ne sme nikdar stati več kot dva dni; sama razstopina modre galice brez vapna se pa ne kviri. V slučaju, da bi nas dež in slabo vreme ne pustilo škropiti in da bi imeli brozgo že pripravljeno, doda-mo isti 50 g sladkorja na hl. in brozga se več ne pokvari. —

Eden od kmetov: Čul sem, da se mesto apna tudi soda lahko rabi in za-to nam povej, kakšnega mnenja si ti o tem. —

Razumnik: — Uporaba sode me-sto apna je nekoliko dražja in ima le to prednost, da se s tako brozgo štucalka ne maši in ta nedostatek, da škropljeno listje od nje ne plavi. Raditega se tako lahko ne spozna, ako je modra galica še na li-stju, ali jo je že dež izpral. Tudi kdor škropi z delavci, ne more kontrolirati ka-kovosti njih dela. Zato uporaba sode ni priporočljiva. Kdor bi jo v sili rabil, naj vzame na kg modre galice 1 kg in en če-trt sode. (Pride še.)

Za 20 spalnih sob pohištva je na pro-daj skupno, ali posamezni kosi. Naslov pri upravi.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

:: V GORICI, ::

Corso Verd „Trgovski Dom.“

**** Telefon št. 50. ****

Brzojavni naslov:
Ljubljanska banka.

Delniška glavnica
SHS kron
50 MILIJONOV.

CENTRALA:

Rezerva SHS
kron
45 MILIJONOV.

LJUBLJANA.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

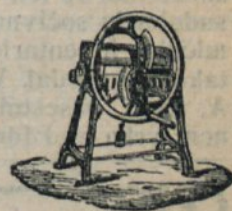
Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — **Izvršuje** vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8½—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Cenj. šivilje in neveste, pozor!!

Pred nakupom oglejte si mojo zalogo prvovrstnih **šivalnih strojev** za šivanje, umetno vezenje in krpanje. Jamstvo od 5—10 let. Strokovni poduk v vezenju in krpanju, vzorci in risarije brezplačno. Velika izbira **čevljarskih strojev**. Priporočam gg. kolesarjem svetovno znana kolesa za dirko znamke **Start**, in tako tudi najtrpežnejše kolesa za vsakdanjo rabo znamke **Waffenrad**, za katere jamčim 1—2 let.

Velika zaloga **poljedelskih strojev** z dobro znanih čeških tovarov. Dre-vesa, slamoreznice, preše i. t. d.

Imam tudi na izbero puške, sa-mokrese, patrone, dinamične patrone za razstreljevanje in vse dele za zgoraj omenjene predmete.

Lastna delavnica in popravilnica v mehanični in puškarski stroki.
Za točno, solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči

Josip Kerševani mehanik in puškar
GORICA, stolni trg št. 9 desno (Piazza Duomo) sedaj Piazza Cavour.

ZAHVALA.

Za sočutje ob smrti našega predragega soproga in očeta

ANTONA KOMEL

gostilničarja in trgovca

se tem pelom najsrčneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za obilno udeležbo pri pogrebu, posebno pa darovateljem vencev.

Gorica, dne 6. junija 1921.

Lucija, soproga.

Franc in Alojzij, sinova. — Viktorija, Pavla, Angela, Anica, Marija por. Črnelj, hčerke.

Peter Črnelj, zet.

ZAHVALA

Povodom bridke izgube, ki nas je zadela ob smrti našega ljubega očeta, soproga, sina in brata

Franca Kuštrin

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da se čutimo dolžni zanje izreči najiskrenjšo zahvalo. Posebno zahvalo izrekamo veleč. g. župniku iz Podmelca, veleč. g. vikarju in Ponikev, sorodnikom, prijateljem, znancem, ter vsem onim, ki so spremili dragega pokojnika na zadnji poti.

Bog vsem stotero povrni!

Rakovec, 28. maja 1921.

ZALUJOČI OSTALI.

Justina Zupančič

odlikovana zaprisežena babica se priporoča. — Gorica, Riva Castello št. 44, (na vogalu Raštelja).

NAZNANILO

Inž. E. Ličar je odprl s 1. junijem v Šolski ulici št. 8 (poleg stavbe gimnazije) v II. nadstropju svojo inženirsko pisarno.

GOSPODARSKA ZADRUGA ZA GORIŠKO OKOLICO V VRTOJBI vabi svoje člane na IZREDNI OBČNI ZBOR.

ki se bo vršil v nedeljo 12. junija t. l. ob 4. uri popoldne pri g. Molarju v Standrežu.

Dnevni red:

1. Razgovor o prodaji krompirja.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

PRODA SE

stroj za cementno zidno opeko s ca. železnimi podlogami za ceno 3600 lir in hidravlična stiskalnica za cementni tlak, za ceno 4000 lir oboje malo rabljeno. Bogdan Oblak, tovarna cementnih izdelkov, Logatec.

Kot polir iščem službe, imam že nekoliko prakse pri zid. podjetjih. Obenem sprejem tesarska dela na dom in tudi zunaj. Naslov pove uprava lista.

Gospa, zmožna vseh ročnih in hišnih del, posebno šivanja, išče za par mesecev dela brezplačno, samo za oskrbo. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

MLADENIČ sposoben slov. nemšk. in italj. jezika v govoru in pisavi želi službo pri kakšnem podjetju ali kjer si bude. Sprejme tudi službo agenta. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

LEPA MEBLIRANA SOBA s prostim vhodom se odda v najem s prvim junijem. Naslov pove uprava lista.

HIŠA blizu gosposke meje, velika, zgrajena leta 1886 z gospodarskim poslopijem, koncesijo gostilne, pripravnim prostorom za trgovino, ki je že vspevala dobro nad 30 let, zemljiščem, nekaj gozda, sadnim in sočivnatim vrtom, z vsem premičnim inventarjem — je vsled selitve takoj na prodaj. Več se poizve pri gospej A. Kreč, posestnici in gostilnarki v Črnem vrhu nad Idrijo.

Domača tvrdka EVGEN RAJER

Gorica, Šolska ulica 8

priporoča svojo zalogo pristnih domačih in tujih vin, žganja, likerjev itd.

Postrežba točna - Cene zmerne.

Ivan Simčič - Tolmin

Zalog št. 119.

Trgovina z papirnatim blagom in z drobnarijo. Prodaja razne vrste klobukov, tudi slamnate.

Cene nizke! Cene nizke!

Oženiti

se želita oče, vdovec (52 let) in sin (22 let). Oče želi poročiti mater (vdovo), sin pa hčer za premoženje ne vprašata. — Oba sta v občini Hrenovice pri Postojni. — Več pove upravništvo.

Trava na stebli

okrog 200q same dobre krme za krave se prodaja takoj. Travniki ob glavni cesti — event. shrambe za čez zimo na razpolago. Več se poizve pri L. Kofol — Čepovan.

PRODA SE

posestvo v Tolminu

obstoječe iz ene velike in ene manjše hiše z velikim in lepim vrtom. V večji hiši je restavracija z lepimi prostori, v drugi hiši pa pekarna z dvema pečema. To posestvo je eno najlepših v Tolminu in so prostori primerni za vsako obrt.

Resni ponudniki naj se obrnejo na upravo tega časopisa v svrhu informacij.

Štedilnike,

ljublanskega sistema, za vzidanje, izdelujejo in imam v zalogi. — Izdelovalnica štedilnikov KRANJEC LUDOVIK, Trnovo pri Il. Bistrici.

Prva kmetsko gosp. zadruga v Selu pošta Črniče ima v zadrugi kleti več sto hl. dobrega vipavskega vina. Odaja od 46 l. naprej po zmernih cenah. Se priporoča cenj. krčmarjem in trgovcem. — Odbor.

DOBRO BLAGO po najnižjih konkurenčnih cenah

vsled mnoge prodaje

nakupi vsakteri, meščan ali vaščan in vsakega stanu le pri dobro znani domači tvrdki

KUŠTRIN & MARMOLJA, GORICA, ulica Carducci 25,

trgovina špeterijskega, kolonijalnega blaga in deželnih pridelkov.

Oglejte si pred nakupom veliko zalogo vsakovrsnega pohištva, v kateri je

nad 50 kompletnih sob

priprostitih in najfinjših.

Kompletne spalnice od 2000 Lir naprej.

Za obilen obisk se priporoča

Anton Breščak

Via Carducci 14 (Gosposka ulica).

Gostilna pri „BELEM ZAJCU“

v Gorici

Shajališče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domačimi, mrzlimi in gorkimi jedili ter z izvrstnim vipavcem, bricem in s črnino.

Za obilen obisk se priporoča JOS. MOLAR, restavrater.

Pozor na domačo tvrdko!
Franc Saunig Gorica, Gosposka ulica
sedaj Via Carducci št. 25 blizu Korna
Naznanja slavnemu občinstvu, da je zopet došla velika izbira šivalnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje iz najbo-
liših nemških tovarov, katere jamčim do 10 let. Dalje velika izbira dvokoles PUGH in drugih tovarov. Izjemno prodajam tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštnine prosti. Lastna mehanična delavnica.

Franc Saunig.

Priporoča se:

SVOJI k SVOJIM!

Podružnica v Kobarižu št. 21.

Knjigarna Kat. Tisk. društva

GORICA
MONTOVA HIŠA

Bogata zaloga papirja in vseh pisarniških potrebščin. Slovenske leposlovne, mašne in šolske knjige vedno v veliki izbiri. Velika izber nabožnih in drugih slik v okvirjih in brez okvirjev. Pomnoževalne aparate „Hektograf“. Prozorne papirje za načrte in papir (Lichtpaus) za stavbene mojstre, tuši iz tovarne Günther Wagner, svinčniki Koh-i-nor in drugi iz tovarne Hardtmuth, vse v bogati izbiri, cene brez konkurence. — Prodaja na drobno in na debelo. — Sprejemamo naročila pečatov.

Trgovina v ulici Carducci 2.

Naznanilo preselitve.

Podpisani naznanjam ceni. odjemalcem, da sem preselil svojo krojaško delavnico iz Gosposke ulice št. 1. I. nadst. v ulico Via del Corno 13 (Montova hiša). — Ob enem se priporočam za nadaljnjo naklonjenost.

Jarc Anton, krojaški mojster v Gorici.

VEČ MALIH ter velikih posestev je na prodaj v bližini Celja na Spod. Štajerskem. Natančnejša pojasnila daje gost Vidmar v Lokavcu pri Ajdovščini.

Znižane cene! Svoji k svojim! Znižane cene!
Zaloga manufakturnega blaga in izgotovljenih oblač

ANDREJ MAVRIČ

GORICA ul. CARDUCCI št. 11.

Velika zaloga manufakturnega blaga sukna za moške in ženske obleke. Velika izbira perila, odej, blazin, štramacov i. t. d.

Vse po znižanih cenah. — Potrebščine za krojače in šivilje. — Opozorjam sl. občinstvu, da sem preselil svojo moško in žensko krojačnico v lastno hišo ulica Carducci št. 3 (prej na Travniku št. 22.)

Se priporoča za obilen obisk.

ANDREJ MAVRIČ.

Tvrdka Elija Čuk

GORICA - Stolni trg 9. levo - GORICA.

Priporoča svojo bogato zalogo sedaj došlih šivalnih strojev in inozemskih svetovno znanih tovarov. „Pfaff Gritzner“. „Kaiser“, „Köhler“, „Neuman“, „Dürkopp“ in Dunajskih proizvod „Rast & Gasser“. Tvrdka nudi odjemalki šivalnega stroja brez plačen poduk v umetnem vezenju (rikamiranju) na stroj. Bogata zaloga dvokoles „Puch“, „Stadt“, „Styria“ in „Regent“, gramofonov. Največja izbira vseh za gori imenovane stroje nadomestnih delov. Pneumatike „Dunlop“, „Pirelli“. Najbolje urejena delavnica in popravilnica. Stara kolesa emajlira, in ponikla v vsaki poljubni barvi. Priporoča se najtopleje

Elija Čuk sodni izvedenec.

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI

Corso Verdi št. 32.

Se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNO.

GENE ZMERNE.